STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

W sprawie wprowadzenia Standardów Ochrony Małoletnich w Fundacji Serce

Działając na podstawie art. 22b oraz art. 22c ustawy z dnia 13 maja 2016 r. O przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, w brzmieniu ustalonym w tekście jednolitym ogłoszonym w Dz. U. Z 2026 r. Poz. 110, z uwzględnieniem zmian wprowadzonych do tej ustawy, oraz mając na względzie obowiązek zapewnienia małoletnim bezpieczeństwa podczas działalności prowadzonej przez Fundację Serce.

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1. Cel dokumentu

1. Niniejszy dokument określa zasady ochrony małoletnich uczestniczących w działaniach Fundacji Serce, zwanej dalej „Fundacją".

2. Celem Standardów Ochrony Małoletnich jest zapewnienie dzieciom i młodzieży bezpiecznego, pełnego szacunku i wolnego od przemocy środowiska podczas wszystkich działań organizowanych lub współorganizowanych przez Fundację.

3. Fundacja uznaje bezpieczeństwo, godność, podmiotowość i dobro dziecka za podstawowe wartości wszystkich podejmowanych działań.

4. Standardy mają zastosowanie zarówno podczas zajęć i warsztatów organizowanych w siedzibie Fundacji, jak również podczas wyjazdów, wydarzeń, spotkań, zajęć specjalistycznych oraz innych aktywności organizowanych przez Fundację.

5. Standardy uwzględniają szczególną sytuację dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz dzieci przebywających w domach dziecka, które mogą mieć za sobą doświadczenia przemocy, zaniedbania, straty, kryzysu rodzinnego lub innych trudnych doświadczeń.

§ 2. Podstawa prawna

Standardy Ochrony Małoletnich w Fundacji Serce zostały opracowane na podstawie obowiązujących przepisów prawa, w szczególności:

Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. O przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich – w brzmieniu wynikającym z tekstu jednolitego ogłoszonego w Dz. U. Z 2024 r. Poz. 1802, z późniejszymi zmianami;

Ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. O zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Z 2023 r. Poz. 1606), wprowadzającej m.in. obowiązek ustanowienia standardów ochrony małoletnich;

Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. O przeciwdziałaniu przemocy domowej – w brzmieniu wynikającym z tekstu jednolitego ogłoszonego w Dz. U. Z 2024 r. Poz. 1673, z późniejszymi zmianami;

Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. O wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – w brzmieniu obowiązującym na dzień przyjęcia niniejszych Standardów;

Ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny – w zakresie dotyczącym ochrony dóbr osobistych, wizerunku oraz praw małoletnich;

Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny – w zakresie przepisów dotyczących czynów zabronionych popełnianych na szkodę małoletnich;

Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego – w zakresie obowiązków związanych z zawiadamianiem o podejrzeniu popełnienia przestępstwa;

Ustawy z dnia 10 maja 2018 r. O ochronie danych osobowych oraz przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 (RODO) – w zakresie ochrony danych osobowych dzieci i osób sprawujących nad nimi opiekę;

Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.;

Innych obowiązujących przepisów prawa dotyczących ochrony małoletnich, przeciwdziałania przemocy oraz działalności prowadzonej przez Fundację.

§ 3. Zakres stosowania

1. Standardy obowiązują wszystkie osoby wykonujące zadania na rzecz Fundacji, które mogą mieć kontakt z małoletnimi.

2. W szczególności dotyczą:

   1. pracowników Fundacji;

   2. stażystów;

   3. wolontariuszy;

   4. osób prowadzących warsztaty i zajęcia;

   5. specjalistów współpracujących z Fundacją, w tym logopedy;

   6. osób prowadzących kursy i zajęcia dla rodziców, jeżeli w ramach swojej działalności mają kontakt z małoletnimi;

   7. innych osób dopuszczonych przez Fundację do działalności z udziałem dzieci.

3. Standardy obowiązują niezależnie od formy zatrudnienia lub współpracy z Fundacją.

II. CHARAKTER DZIAŁALNOŚCI FUNDACJI

§ 4. Działalność Fundacji Serce

1. Fundacja Serce prowadzi działania wspierające rodziny zastępcze oraz dzieci przebywające w domach dziecka.

2. Fundacja nie prowadzi działalności polegającej na bezpośredniej pomocy finansowej. Jej działania koncentrują się na wsparciu dzieci, młodzieży oraz osób sprawujących nad nimi opiekę poprzez działania edukacyjne, rozwojowe, specjalistyczne i integracyjne.

3. W ramach działalności Fundacja organizuje w szczególności:

   1. warsztaty dla dzieci i młodzieży;

   2. wyjazdy i wydarzenia integracyjne;

   3. aktywności umożliwiające dzieciom bezpieczne spędzanie czasu;

   4. działania mające na celu odciążenie rodziców zastępczych i opiekunów;

5. kursy i zajęcia dla rodziców zastępczych zwiększające ich kompetencje;

6. poradnictwo prawne dla rodzin zastępczych i opiekunów;

7. pomoc logopedyczną;

8. inne działania odpowiadające aktualnym potrzebom dzieci i rodzin.

4. Fundacja obecnie pracuje przede wszystkim z dziećmi i młodzieżą w wieku od 8 do 15 lat, przy czym zakres działalności może zostać rozszerzony na inne grupy wiekowe.

III. ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI Z MAŁOLETNIMI

§ 5. Podstawowe zasady

Każda osoba działająca na rzecz Fundacji zobowiązana jest do:

1. traktowania dziecka z szacunkiem;

2. poszanowania jego godności, prywatności i granic;

3. uwzględniania wieku, możliwości rozwojowych i indywidualnych potrzeb dziecka;

4. stosowania języka odpowiedniego do wieku dziecka;

5. zachowania profesjonalnych granic relacji;

6. reagowania na zachowania zagrażające bezpieczeństwu dziecka lub innych osób;

7. unikania sytuacji, które mogą prowadzić do uzależnienia emocjonalnego dziecka od osoby dorosłej;

8. niewykorzystywania przewagi wynikającej z wieku, stanowiska, doświadczenia lub pełnionej funkcji.

§ 6. Zachowania niedopuszczalne

W relacji z małoletnim niedopuszczalne jest w szczególności:

1. stosowanie przemocy fizycznej lub psychicznej;

2. krzyczenie na dziecko w sposób mający na celu jego zastraszenie lub upokorzenie;

3. wyśmiewanie, poniżanie, zawstydzanie lub ośmieszanie dziecka;

4. stosowanie gróźb lub szantażu;

5. dyskryminowanie dziecka;

6. naruszanie jego nietykalności cielesnej, z wyjątkiem sytuacji uzasadnionych ochroną zdrowia lub życia;

7. nawiązywanie z dzieckiem relacji o charakterze seksualnym lub romantycznym;

8. składanie dziecku propozycji o charakterze seksualnym;

9. utrwalanie lub rozpowszechnianie materiałów przedstawiających dziecko w sposób naruszający jego godność lub bezpieczeństwo;

10. proponowanie dziecku alkoholu, środków odurzających, substancji psychoaktywnych lub innych niebezpiecznych substancji;

11. kontaktowanie się z dzieckiem w sposób wykraczający poza uzasadnione potrzeby wynikające z działalności Fundacji;

12. wykorzystywanie informacji uzyskanych od dziecka dla własnych korzyści;

13. nakłanianie dziecka do zachowania tajemnicy dotyczącej relacji z osobą dorosłą, jeżeli tajemnica może zagrażać jego bezpieczeństwu;

14. faworyzowanie wybranych dzieci w sposób naruszający zasady równego traktowania.

§ 7. Kontakt fizyczny

1. Kontakt fizyczny z dzieckiem powinien być zawsze uzasadniony charakterem sytuacji, potrzebami dziecka i zasadami bezpieczeństwa.

2. Należy respektować prawo dziecka do odmowy kontaktu fizycznego.

3. Niedopuszczalne jest wykorzystywanie kontaktu fizycznego do zaspokajania potrzeb osoby dorosłej.

4. W sytuacji wymagającej udzielenia pomocy dziecku należy działać w sposób możliwie najmniej naruszający jego prywatność i godność.

IV. ZASADY RELACJI MIĘDZY DZIEĆMI

§ 8

1. Fundacja podejmuje działania mające na celu budowanie między dziećmi relacji opartych na szacunku i bezpieczeństwie.

2. Dzieci uczestniczące w zajęciach Fundacji są informowane, że niedopuszczalne są:

1. przemoc fizyczna;

2. wyśmiewanie i poniżanie;

3. prześladowanie i izolowanie innych osób;

4. groźby;

5. rozpowszechnianie prywatnych informacji lub zdjęć bez zgody;

6. zachowania o charakterze seksualnym;

7. celowe niszczenie rzeczy innych osób.

3. W przypadku konfliktu między dziećmi osoba prowadząca zajęcia podejmuje działania odpowiednie do wieku dzieci i charakteru sytuacji.

4. W przypadku powtarzającej się przemocy lub sytuacji zagrażającej bezpieczeństwu dziecka należy zastosować procedurę interwencji określoną w niniejszym dokumencie.

V. ORGANIZACJA WARSZTATÓW I WYJAZDÓW

§ 9

1. Warsztaty i zajęcia organizowane przez Fundację odbywają się w warunkach zapewniających dzieciom bezpieczeństwo.

2. Osoby prowadzące zajęcia powinny znać zasady niniejszych Standardów.

3. Podczas organizowania wyjazdów Fundacja określa osoby odpowiedzialne za opiekę nad dziećmi.

4. Liczba osób sprawujących opiekę powinna być dostosowana do liczby uczestników, charakteru wyjazdu oraz ich wieku i potrzeb.

5. Podczas wyjazdów należy w szczególności zadbać o:

1. bezpieczeństwo podczas transportu;

2. odpowiednie warunki zakwaterowania;

3. możliwość kontaktu z osobą odpowiedzialną za grupę;

4. znajomość zasad postępowania w sytuacji zagrożenia;

5. respektowanie prywatności dzieci;

6. odpowiednie zabezpieczenie informacji dotyczących dzieci.

6. Organizując wyjazd Fundacja bierze pod uwagę szczególne potrzeby dzieci wynikające z ich sytuacji rodzinnej, zdrowotnej lub rozwojowej.

VI. KONTAKT Z DZIEĆMI POZA ZAJĘCIAMI

§ 10

1. Kontakt pracowników, stażystów i wolontariuszy z dziećmi powinien odbywać się przede wszystkim w związku z działalnością Fundacji.

2. Kontakt za pomocą telefonu, komunikatorów lub innych środków komunikacji elektronicznej powinien być ograniczony do spraw związanych z organizacją zajęć i bezpieczeństwem dziecka.

3. W miarę możliwości komunikacja powinna odbywać się za pośrednictwem oficjalnych kanałów Fundacji.

4. Prywatne relacje pomiędzy personelem a małoletnimi, które mogłyby prowadzić do przekroczenia granic zawodowych, są niedopuszczalne.

5. W przypadku uzasadnionej potrzeby kontaktu z dzieckiem poza zajęciami należy zachować szczególną ostrożność i, w zależności od sytuacji, poinformować rodzica zastępczego, opiekuna lub osobę odpowiedzialną za dziecko.

VII. ZASADY KORZYSTANIA Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH I INTERNETU

§ 11

1. Fundacja podejmuje działania mające na celu ochronę dzieci przed treściami szkodliwymi, przemocą i zagrożeniami w Internecie.

2. Podczas zajęć dzieci mogą korzystać z urządzeń elektronicznych zgodnie z zasadami ustalonymi przez osobę prowadzącą zajęcia.

3. Niedopuszczalne jest wykorzystywanie urządzeń elektronicznych do:

1. nagrywania lub fotografowania innych osób bez ich zgody;

2. rozpowszechniania materiałów naruszających godność innych osób;

3. stosowania cyberprzemocy;

4. udostępniania prywatnych informacji innych osób.

4. W przypadku ujawnienia cyberprzemocy Fundacja podejmuje działania adekwatne do sytuacji oraz informuje właściwych opiekunów.

VIII. ZASADY WYKORZYSTYWANIA WIZERUNKU DZIECI

§ 12

1. Fundacja szanuje prawo dziecka do prywatności i ochrony wizerunku.

2. Wykorzystywanie wizerunku dziecka odbywa się wyłącznie zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz po uzyskaniu wymaganej zgody przedstawiciela ustawowego/opiekuna.

3. Materiały przedstawiające dzieci powinny być przygotowywane i publikowane w sposób zapewniający poszanowanie ich godności.

4. Niedopuszczalne jest publikowanie materiałów, które mogłyby narazić dziecko na ośmieszenie, stygmatyzację lub inne zagrożenie.

IX. WERYFIKACJA OSÓB PRACUJĄCYCH Z DZIEĆMI

§ 13

1. Przed dopuszczeniem osoby do działalności związanej z kontaktem z małoletnimi Fundacja dokonuje wymaganej prawem weryfikacji tej osoby.

2. Dotyczy to odpowiednio pracowników, stażystów, wolontariuszy, prowadzących zajęcia oraz innych osób, które mogą mieć kontakt z małoletnimi.

3. Fundacja dokumentuje wykonanie wymaganych czynności.

4. Osoby rozpoczynające współpracę z Fundacją są zapoznawane ze Standardami Ochrony Małoletnich oraz zasadami reagowania na sytuacje zagrożenia.

5. Zapoznanie się ze Standardami jest potwierdzane w sposób przyjęty przez Fundację.

X. REAGOWANIE NA PODEJRZENIE KRZYWDZENIA DZIECKA

§ 14. Zasada podstawowa

1. Każda osoba działająca na rzecz Fundacji, która:

- zauważy krzywdzenie dziecka,

- otrzyma informację o krzywdzeniu,

- ma uzasadnione podejrzenie, że dziecko może być krzywdzone,

Ma obowiązek zareagować.

2. Priorytetem jest bezpieczeństwo dziecka.
3. Osoba, która otrzyma informację od dziecka, powinna:

1. wysłuchać dziecka spokojnie;

2. nie oceniać jego zachowania;

3. nie podważać jego relacji;

4. nie obiecywać zachowania informacji wyłącznie dla siebie;

5. przekazać sprawę osobie odpowiedzialnej za ochronę małoletnich w Fundacji.

§ 15. Osoba odpowiedzialna

1. Zarząd Fundacji wyznacza osobę odpowiedzialną za:

1. przyjmowanie zgłoszeń;

2. koordynowanie działań interwencyjnych;

3. prowadzenie dokumentacji;

4. współpracę z rodzicami zastępczymi, opiekunami i właściwymi instytucjami;

5. monitorowanie przestrzegania Standardów.

2. Dane osoby odpowiedzialnej:

Imię i nazwisko: Cecylia Antczak

Telefon/e-mail: 512 995 900 kontakt@fundacja-serce.pl

XI. PROCEDURA INTERWENCJI

§ 16

1. Po otrzymaniu zgłoszenia osoba odpowiedzialna dokonuje wstępnej oceny sytuacji.

2. Jeżeli sytuacja wskazuje na bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia dziecka, należy niezwłocznie podjąć działania zmierzające do zapewnienia dziecku bezpieczeństwa oraz skontaktować się z odpowiednimi służbami.

3. W zależności od charakteru sytuacji Fundacja może zawiadomić:

- rodzica zastępczego lub opiekuna;

- właściwy ośrodek pomocy społecznej lub organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;

- Policję;

- prokuraturę;

- sąd opiekuńczy;

- inne właściwe instytucje.

4. Jeżeli zachodzi podejrzenie popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka, podejmowane są działania zgodne z obowiązującymi przepisami.

5. Jeżeli podejrzenie krzywdzenia dotyczy rodzica zastępczego, opiekuna lub innej osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, sposób poinformowania opiekuna ustala się z uwzględnieniem przede wszystkim bezpieczeństwa dziecka.

6. Fundacja nie prowadzi samodzielnego postępowania mającego zastępować działania Policji, prokuratury lub sądu.

XII. WSPARCIE DZIECKA

§ 17

1. Dziecko, które doświadczyło lub mogło doświadczyć krzywdzenia, powinno otrzymać odpowiednie wsparcie.

2. Wsparcie może obejmować:

1. rozmowę z zaufanym pracownikiem Fundacji;

2. kontakt z rodzicem zastępczym lub opiekunem;

3. skierowanie do właściwego specjalisty;

4. pomoc w kontakcie z odpowiednią instytucją;

5. zapewnienie dziecku bezpiecznych warunków uczestnictwa w dalszych działaniach Fundacji.

3. Fundacja uwzględnia indywidualne potrzeby dziecka oraz jego sytuację rodzinną i opiekuńczą.

XIII. SZCZEGÓLNA OCHRONA DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

§ 18

1. Fundacja uznaje, że dzieci przebywające w pieczy zastępczej mogą wymagać szczególnej uważności i wrażliwości ze strony osób pracujących z nimi.

2. Osoby działające na rzecz Fundacji powinny unikać oceniania sytuacji rodzinnej dziecka oraz wypytywania o doświadczenia, których dziecko nie chce ujawniać.

3. Dziecko ma prawo odmówić rozmowy na temat swojej sytuacji rodzinnej.

4. Informacje dotyczące sytuacji dziecka traktowane są jako poufne i mogą być przekazywane wyłącznie osobom uprawnionym lub wtedy, gdy jest to konieczne dla zapewnienia dziecku bezpieczeństwa.

5. W kontaktach z dziećmi należy stosować język, który nie stygmatyzuje dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

XIV. DOKUMENTOWANIE ZDARZEŃ

§ 19

1. Każde istotne zgłoszenie dotyczące bezpieczeństwa dziecka powinno zostać udokumentowane.

2. Dokumentacja powinna zawierać w szczególności:

1. datę i miejsce zdarzenia;

2. opis zgłoszenia lub zdarzenia;

3. dane osoby zgłaszającej, jeżeli są znane;

4. podjęte działania;

5. osoby, którym przekazano informacje;

6. dalsze ustalenia dotyczące bezpieczeństwa dziecka.

3. Dokumentacja jest przechowywana w sposób zabezpieczający ją przed dostępem osób nieuprawnionych.

4. Dostęp do dokumentacji mają wyłącznie osoby upoważnione.

XV. SZKOLENIE PERSONELU

§ 20

1. Fundacja zapewnia osobom pracującym z małoletnimi możliwość zapoznania się ze Standardami.

2. Osoby dopuszczone do pracy z dziećmi powinny znać:

1. zasady bezpiecznych relacji;

2. zachowania niedozwolone;

3. procedury reagowania;

4. sposób zgłaszania niepokojących sytuacji;

5. zasady ochrony informacji dotyczących dzieci.

3. Fundacja dokumentuje fakt zapoznania personelu ze Standardami.

4. W razie potrzeby Fundacja organizuje dodatkowe szkolenia.

XVI. INFORMOWANIE DZIECI I OPIEKUNÓW

§ 21

1. Standardy są udostępniane rodzicom zastępczym, opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim.

2. Pełna wersja Standardów jest dostępna w siedzibie Fundacji oraz na jej stronie internetowej, jeżeli Fundacja posiada stronę internetową.

3. Dla dzieci przygotowuje się skróconą wersję Standardów napisaną prostym i zrozumiałym językiem.

4. Dzieci są informowane w szczególności:

- że mają prawo czuć się bezpiecznie;

- że mogą powiedzieć dorosłemu o sytuacji, która je niepokoi;

- że mogą odmówić zachowania, które przekracza ich granice;

- do kogo mogą zwrócić się o pomoc.

5. Informacja o osobie, do której dziecko może zgłosić problem, powinna być dostępna w miejscu prowadzenia zajęć.

XVII. MONITOROWANIE I AKTUALIZACJA STANDARDÓW

§ 22

1. Fundacja dokonuje okresowej oceny stosowania Standardów.

2. Ocena jest przeprowadzana nie rzadziej niż raz na dwa lata oraz każdorazowo w przypadku istotnych zmian w działalności Fundacji lub przepisach prawa.

3. Ocena obejmuje w szczególności:

   1. analizę zgłoszeń i sytuacji wymagających interwencji;

   2. uwagi pracowników, wolontariuszy i stażystów;

   3. uwagi rodziców zastępczych i opiekunów;

   4. w miarę możliwości opinie dzieci;

   5. analizę aktualności procedur.

4. Z przeprowadzonej oceny sporządza się dokumentację.

5. W przypadku stwierdzenia potrzeby zmian Zarząd Fundacji dokonuje aktualizacji Standardów.

XVIII. ODPOWIEDZIALNOŚĆ

§ 23

1. Każda osoba współpracująca z Fundacją jest zobowiązana do przestrzegania niniejszych Standardów.

2. Naruszenie Standardów może skutkować:

   1. odsunięciem od kontaktu z małoletnimi;

   2. zakończeniem współpracy z Fundacją;

   3. podjęciem działań przewidzianych przepisami prawa.

3. W przypadku podejrzenia popełnienia czynu zabronionego Fundacja podejmuje działania niezależnie od konsekwencji wynikających z wewnętrznych zasad współpracy.

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH wprowadza się zarządzeniem Prezesa Zarządu z dnia 01.04.2025 r.

XVII. MONITOROWANIE I AKTUALIZACJA STANDARDÓW

§ 22

1. Fundacja dokonuje okresowej oceny stosowania Standardów.

2. Ocena jest przeprowadzana nie rzadziej niż raz na dwa lata oraz każdorazowo w przypadku istotnych zmian w działalności Fundacji lub przepisach prawa.

3. Ocena obejmuje w szczególności:

   1. analizę zgłoszeń i sytuacji wymagających interwencji;
   2. uwagi pracowników, wolontariuszy i stażystów;
   3. uwagi rodziców zastępczych i opiekunów;
   4. w miarę możliwości opinie dzieci;
   5. analizę aktualności procedur.

4. Z przeprowadzonej oceny sporządza się dokumentację.

5. W przypadku stwierdzenia potrzeby zmian Zarząd Fundacji dokonuje aktualizacji Standardów.

XVIII. ODPOWIEDZIALNOŚĆ

§ 23

1. Każda osoba współpracująca z Fundacją jest zobowiązana do przestrzegania niniejszych Standardów.

2. Naruszenie Standardów może skutkować:

   1. odsunięciem od kontaktu z małoletnimi;
   2. zakończeniem współpracy z Fundacją;
   3. podjęciem działań przewidzianych przepisami prawa.

3. W przypadku podejrzenia popełnienia czynu zabronionego Fundacja podejmuje działania niezależnie od konsekwencji wynikających z wewnętrznych zasad współpracy.

SKRÓCONA WERSJA STANDARDÓW – DLA DZIECI – stanowi załącznik.

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH wprowadza się zarządzeniem Prezesa Zarządu z dnia 01.04.2025 r.

Fundacja „SERCE”
KRS 0001143689
Regon 540401726
ul. Mieczysława Prusa 24a/4, 64-920 Piła

Fundacja „SERCE”
Prezes Zarządu
Cecylia Matczak
tel. 512 995 900

ZAŁACZNIK NE 1

Sktócona wersja standartów dla dzieci

W FUNDACJI SERCE MASZ PRAWO:

czuć się bezpiecznie;

być traktowanym z szacunkiem;

powiedzieć „nie", kiedy coś przekracza Twoje granice;

poprosić dorosłego o pomoc;

powiedzieć o czymś, co Cię martwi lub czego się boisz;

być traktowanym sprawiedliwie, bez wyśmiewania i dyskryminowania;

mieć swoją prywatność.

PAMIĘTAJ:

- Nikt nie może Cię bić, poniżać, wyśmiewać ani straszyć.

- Nikt nie może zmuszać Cię do kontaktu, którego nie chcesz.

- Nikt nie powinien prosić Cię o zachowanie w tajemnicy sytuacji, która może zagrażać Twojemu bezpieczeństwu.

- Jeśli coś Cię niepokoi — powiedz o tym dorosłemu, któremu ufasz.